

בחינה במחשבת ישראל – שמיטה

- ציון אישי
- ציון קבוצתי

עפ"י בקשתכם, בבחינה ישולבו עוגיות, שירים, וקפה.

סיפור פתיחה (4 נק')

"הינוקא"

לפני כ-55 שנה, היה ילד בירושלים כבן 4-5 שנים, שידע את כל התורה כולה בכל חלקיה, באופן מדהים. הביאווהו לכל הרבנים, לראות פלא זה. הביאווהו לאדמו"ר מבעלז זצ"ל (הקודם); ששלחם אל אדמו"ר "באבא סאלי", זיע"א שהתגורר אז גם בירושלים. אמר האדמו"ר "באבא סאלי" - שדבר כזה, קורה אחת לכמה וכמה שנים - כדי להוכיח אמיתות דברי חז"ל בגמרא נדה (ל"א). ואמר הרב, זיע"א, שאי אפשר להשאירו כך, הן מחמת עין הרע והן מכמה עניינים, לכן העביר ידו על פיו של הילד - ומיד שכח הכל והחל ללמוד הכל מחדש..

היום בלילה הוא יום ההילולה של הבבא סאלי זי"ע. איך קשורה מצוות השמיטה למעשהו של הבבא סאלי?

כמו החוברת, הבחינה מתחלקת ל-4 שערים, שימי לב להוראות המדויקות בכל שער. (כל שער 24 נק')

שער א – בין אדם למקום

יש לבחור 2 מתוך 3 השאלות (12 נק' לכל שאלה).

1. "את אותה הפעולה שהשבת פועלת על כל יחיד, פועלת היא השמיטה על האומה בכללה" (הרב קוק)

א. מהי מטרת השמיטה לפי הרב קוק? ומה היא שונה מהשבת?

ב. לו היה ניתן בידך הכוח (ללא מגבלה כלשהיא), איזה שינוי מוסרי היית מציעה לחולל בחברה הישראלית? פרטי את עיקרי התוכנית.

2. "ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא, כה)

א. לפי ספר החינוך, מהם שני יסודות האמונה הנכללים במצוות השמיטה?

ב. מה הקשר בין "שבת לה" ובין הלכות קדושת פירות וירקות בשביעית? הביאי דוגמא כדי להסביר את הדברים.

3. "זלמן, זה לא אתה" (קובי אוז)

א. זמזמי לעצמך את השיר לרגע. מה הרעיון המרכזי המונח בשיר? הסבירי דרך דוגמא מעשית מתוך מילות השיר.

ב. איפה השיר הזה פוגש אותך? איזה תחום בחיים את צריכה לשמוט ולשחרר מדי פעם כדי להגיע למקום טוב יותר? כתבי מעט על הקושי שבכך..

שער ב – בין אדם לעצמו (מידות)
יש לענות על כל הסעיפים (8 נק' לכל סעיף)

4. חלב ועוגיות. https://www.youtube.com/watch?v=fWVv0Ob_844

א. ספרי את הקטע המצורף מנקודת ראותו של אריק.

ב. כאשר אדם נכנס לשדה שלך (ברשות!) ולוקח פירות וירקות שעמלת עליהם והם 'שלך'; אילו מידות האדם רוכש בכך (פרטי שתי מידות, ובססי דבריך לפחות לפי מקור אחד).

ג. (סעיף זה צריך להיעשות בשקט)

כדי להרגיש את מידת הנתינה של משהו שהוא 'שלך' והקבלה של משהו שלא טרחת בו, פני לחברה שיושבת על ידך ובקשי ממנה תשובה לסעיף אחד מהמבחן שאינך מצליחה בו. במקביל נסי להפקיר את אחת התשובות שלך ולהעבירה לחברה אחרת. ספרי מה היה שם.

יש לבחור 2 מתוך 3 השאלות (12 נקי לכל שאלה).

5. "יש כאן איזון עדין בין הקפיטליזם לבין הסוציאליזם" (הרב יעקב אריאל)

א. הסבירי את דברי הרב אריאל. איך מצוות השמיטה עוזרת למימוש האיזון הזה?

ב. מהו השוויון הפסיכולוגי לפי הרב ניסבויים? הסבירי לאור הדיונים שלנו על התלבושת האחידה או על המבחן הזה (ציון ממוצע לכל הכיתה)?

6. "יום הקהל" (דברים, ט)

א. מהי מצוות הקהל? מה מיוחד בה כל כך? איזה ערך היא מדגישה? (עפ"י הרב זולדן)

ב. מדוע מצוות הקהל מתקיימת דווקא במוצאי שנת השמיטה (עפ"י הרב זולדן / האדמו"ר מסוכצ'וב)?

7. שמיטת כספים

א. מהי מטרת שמיטת הכספים בשמיטה, ומתי היא מתבצעת?

ב. ספרי על חוב שיש למישהו כלפיך שאת מרגישה את הצורך לשמוט (לא חייב להיות כלכלי). האם את יכולה בפועל לעשות עם זה משהו?

יש לבחור 2 מתוך 3 השאלות (12 נקי לכל שאלה)

8. "לולא היו נוטעים בו את הגפנים ועושים את כל מלאכת עבודת הכרם הדרושה לגידולם, לא היה עושה ענבים.."
(ר' יהודה הלוי)

א. מהו משל הכרם, וכיצד הוא קשור למצוות השמיטה?

ב. מה קורה לארץ ישראל כאשר עם ישראל לא נמצא בה (הסבירי עפ"י הרמב"ן)?

9. "וכדי שירבה יבול האדמה ותתחזק בהברתה" (הרמב"ם, מורה נבוכים)

א. מהי הסיבה החקלאית לשמיטה עפ"י הרמב"ם? מהו המסר החינוכי לאדם מכך?

ב. עפ"י הרמב"ם בהלכות יסודי התורה - כיצד ההתבוננות בטבע מכוונת אותו לאהבת הבורא וליראת הבורא?

10. "העירוני, שאיננו שקוע בעולם החקלאות וניזקק להתמודדות הלכתית ומעשית עם שביתת הקרקעות"
(הרב רודיק)

א. איך מכינים שקשוקה טובה?

ב. איזו התמודדות הלכתית נזקקנו לה בהכנת השקשוקה בכיתה, ומה עשינו בשל כך?

ג. מה החיבור שלך לטבע? מה גורם לך להתפעלות מיוחדת?
